Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Β) Μεταφ. **1)** Ἔκφυμα σαρκῶδες τοῦ δέρματος ὅμοιον πρὸς σταφυλὴν Κῶς. **2)** Ὁ λοβὸς τοῦ ὠτός, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται τὸ ἐνώτιον Πόντ. (Οἰν.) **3)** Ὁ μῦς τῆς κνήμης Πόντ. (Ὄφ.): *Πολλὰ ἐπορπάτεσα τσαὶ ἐπόνεσε τοῦ ποδαρί' μ' τὸ βοτρύδ'.*

βοτρυδολόγος ὁ, Λευκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βοτρύδι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-λόγος*, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 22 (1910) 247.

Ὁ συλλέγων τὰς μετὰ τὸν τρυγητὸν ὑπολειπομένας μικρὰς ὀψίμους σταφυλάς.

βοτρυδολογῶ, Λευκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βοτρυδολόγος*.

Συλλέγω τὰς μετὰ τὸν τρυγητὸν ὑπολειπομένας ὀψίμους σταφυλάς.

****βοτρυδόπουλλον*** τό, *βοτρυδόπον* Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βοτρύδι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-πουλλον*, δι' ἣν ἰδ. *-πουλλος*.

Βοτρυδάκι, ὃ ἰδ.

βότρυχος ὁ, Μεγίστ. *βούτρυχος* Μεγίστ. *βούτρυχας* Μεγίστ. *βούρυχο* τό, Εὔβ. (Κουρ. Κύμ.) *βέρουχο* Εὔβ. (Αὐλωνάρ.) *γούρυφο* Εὔβ. (Κονίστρ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *βότρυχος* = βόστρυχος. Διὰ τὸν τύπ. *βούρυχο* πβ. *ἄρωπος* παρὰ τὸ *ἄθρωπος*.

1) *Βοτρύδι* **Α 2**, ὃ ἰδ., Εὔβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. Κουρ. Κύμ.) Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Γαλην. 6,576-7 «τὴν τοῦ στεμφύλου προσηγορίαν ἐπιφέρουσιν αὖ τῷ τῶν κλημάτων ἐκπεφυκότι ριζώματι τῶν ραγῶν· τοῦτον ἡμεῖς βότρυχον καλοῦμεν, ὅθεν ἐξήρτηνται αἱ ραγάδες». **2)** Σταφυλὴ ἀτροφικὴ μὲ ξηρὰς ῥᾶγας Εὔβ. (Κουρ.): *Φέτι 'ὲν εἴδαμε καλὸ σταφύλι, οὔλ-λο βούρυχα μαζ-ζέψαμε.* **3)** Μεταφ. τὸ περὶ τὰς κνήμας κρέμασμα τῆς βράκας Μεγίστ.: Ἄσμ.

Ἔκαμα τ' ἀντροῦ μου βράκαν | τσαὶ τοῦ γιοῦ μου 'πανωβράκαν
τσ'ἔλειπεν ἑ σέλλα βούλη | τσαὶ τὰ δυὸ τὰ ποδινάρια,
ἔλειπεν τσ' ἑ βούτρυχος | ἀουπίσω τσ' ἀουμπρός.

βοτσαλάκι τό, *βησσαλάτσιν* Μεγίστ. *βηζαλάτσι* Μέγαρ. *βοτσαλάκι* σύνηθ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *βότσαλο* διὰ τῆς καταλ. *-άκι*.

1) Μικρὸν θραῦσμα κεραμιδίου, ὄστρακον Μεγίστ.: Φρ. *Τὸν ἔπιασαν μὲ τὰ βησσαλάτσια* (τὸν διεπόμπευσαν διὰ τὴν κακήν του διαγωγήν). **β)** Μικρὸν θραῦσμα λιθίνης πλακὸς Μέγαρ. **2)** Μικρὰ ψῆφος αἰγιαλοῦ ἢ ποταμοῦ σύνηθ.

βοτσαλένιος ἐπίθ. ΝΧαλιορ. Ὑδρέικ. Θρῦλ. 122 *βησσαλένιος* Κάλυμν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βότσαλο* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-ένιος*.

1) Πήλινος, ὀστράκινος Κάλυμν. **2)** Στρωμένος μὲ βοτσαλάκια, μικρὰς ποταμίας ἢ αἰγιαλίας ψήφους ΝΧαλιορ. ἔνθ' ἀν.: *Βοτσαλένια παραλία.*

βότσαλο τό, *βήσσαλον* Κῶς Μεγίστ. Χίος *βήσσαλο* Εὔβ. (Κουρ. Κύμ. κ. ἀ.) Ζάκ. Ἤπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Κύθν. Λευκ. Μέγαρ. Μεγίστ. Τῆλ. κ. ἀ.—*Λεξ.* Δημητρ. *βήσσαλου* Θρᾴκ. (Αἶν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Λεβάδ.) *βέσσαλον* Κύπρ. Πόντ. (Οἰν.) *βήσσελο* Τῆν. *βήσσιλου* Θρᾴκ. (Αἶν.) *'ήσσαλον* Κάρπ. *γήσσαλον* Κάρπ. *βάσσαλο* Εὔβ. (Κύμ.) Πελοπν. (Καλάμ.) *βότσαλο* σύνηθ. *βότσαλου* πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. *φήσσαλο* Ἤπ. *μήσσαλο* Εὔβ. (Κύμ.) Ἰκαρ. *μέσσαλον* Κύπρ. *δήσσαλο* Σύμ. *βήσσαλε* Τσακων. *δήσσαλε* Τσακων. *βήσσαλη* ἡ, Ἤπ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. *βήσσαλον*. Ἰδ. GMeyer ἐν Bezz. Beitr. 19,54.

1) Ὀπτὴ πλίνθος, *τοῦβλο* Κρήτ. Λευκ. Πόντ. (Οἰν.) —*Λεξ.* Δημητρ. **2)** Θερμὴ πλίνθος ἢ κεραμὶς ἐπιτιθεμένη ἐπὶ τῆς κοιλίας τοῦ πάσχοντος ἀπὸ κωλικόπονον πρὸς παῦσιν τῶν πόνων. Κρήτ. Κύθν. Τσακων. Χίος.

β) Κεραμὶς θερμὴ τιθεμένη ἐντὸς σίτου πρὸς ἀφαίρεσιν τῆς ὑγρασίας Κρήτ. **γ)** Κεραμὶς ἐμβαλλομένη εἰς τὸν φοῦρνον καθ' ὃν χρόνον ψήνονται οἱ ἄρτοι πρὸς ἐλάττωσιν τῆς θερμότητος Ἤπ. Κύπρ. Λευκ.—*Λεξ.* Δημητρ.: Παροιμ. φρ. *Χώνει βήσσαλα καὶ βγάνει καρβέλια ἢ κουλούρα* (ἐπὶ ἀνθρώπου εὐδοκιμοῦντος ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν) Ἤπ. Λευκ. **3)** Τεμάχιον κεραμίδος, ὄστρακον Εὔβ. (Κουρ. Κύμ. κ. ἀ.) Ζάκ. Ἤπ. Θρᾴκ. (Αἶν.) Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Κύπρ. Κῶς Λευκ. Μέγαρ. Μεγίστ. Πελοπν. (Καλάμ.) Πόντ. (Οἰν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Τῆν. Χίος κ.ἀ.: Φρ. *Τὸν ἔπιασαν μὲ τὰ βήσσαλα* (τὸν διεπόμπευσαν διὰ τὴν κακήν του διαγωγήν) Μεγίστ. *Νὰ μὴ σοῦ μείνῃ βήσσαλο!* (ν' ἀπολέσῃς τὰ πάντα, νὰ καταστραφῇς οἰκονομικῶς) Λευκ. κ. ἀ. *Νὰ σὲ γράψουνε 'ς τὸ βήσσαλο!* (εἴθε ν' ἀποθάνῃς! Ἢ φρ. ἐκ τῆς συνηθείας νὰ γράφῃ ὁ ἱερεὺς τὸ ὄνομα τοῦ ἐνταφιαζομένου ἐπὶ τεμαχίου ὀστράκου καὶ νὰ ρίπτῃ αὐτὸ ἐντὸς τοῦ τάφου) Κύμ. || Παροιμ. *Ἔχωσε τὸ πέταλο κ' ηὕρηκε βήσσαλο* (ἐπὶ τοῦ ζημιωθέντος εἰς ἐπιχείρησιν, εἰς τὴν ὁποίαν κατέβαλε μεγάλα κεφάλαια) Κεφαλλ. || Ἄσμ.

'Σ τὸ κεραμίδι γεύονται, 'ς τὸ βήσσαλο δειπνᾶνε
Λευκ.

Παίρνει λιθάρια 'ς τὴν πουδρὰ κὶ βήσσαλα 'ς τὰ χέρια
Αἰτωλ. **β)** Θραῦσμα, σύντριμμα ἐν γένει Θρᾴκ. (Αἶν.) Λευκ. Στερελλ. (Ἀράχ. Λεβάδ.) Τῆλ.—*Λεξ.* Δημητρ.: *Ἔσπασε τὴν τσανάκα κ' ἔκαμέν την βήσσαλα* Τῆλ. Συνών. *θρύψαλλο, συντρίμμι.* **4)** Λίθος μικρὸς στρογγυλοειδὴς καὶ λεῖος τὴν ἐπιφάνειαν ὡς ἡ παραθαλασσία ἢ ποταμία ψῆφος σύνηθ.: *Δρόμος στρωμένος μὲ βότσαλα* σύνηθ. || Φρ. *Παίζω τὰ βότσαλα* (ἐν τῇ παιδιᾷ τῶν πεντοβόλων) Πελοπν. (Αἴγ.) || Ποίημ.

Ξανθὸ παιδὶ 'ς τοῦ ὡραίου γιαλοῦ τὰ βότσαλα γερμένο
ΠΝιρβάν. ἐν Ἀνθολ. Η'Αποστολίδ. 274. Συνών. *βολάκι* **2**, *βόλι* **3**. **β)** Λιθάριον ἐν γένει Ἤπ. Σῦρ.: Φρ. *Τὸν πήρανε μὲ τὰ βότσαλα* (τὸν ἐλιθοβόλησαν) Σῦρ. *Κάη τὸ ψωμὶ κ' ἐγίν' βήσσαλο* (σκληρὸν ὡς λίθος) Ἤπ.

5) Τὸ τμῆμα τοῦ φούρνου τὸ μεταξὺ τοῦ στομίου καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους Σύμ. **6)** Τὸ ἔδαφος τοῦ φούρνου Σύμ. **7)** Τὸ μέρος τῆς ἑστίας, ὅπου ἀνάπτεται τὸ πῦρ Σύμ. **8)** Πρᾶγμα κατάψυχρον Κάρπ. — *Λεξ.* Δημητρ.: *'Εγύριξε 'ς τὸ χιόνι κ' εἶναι τὰ πόδια του βήσσαλο* *Λεξ.* Δημητρ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Βήσσαλα* τοπων. Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ.)

βοτσατὲ ἐπίθ. Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. *βοτσίου*.

Ὁ κατειλημμένος ὑπὸ οἴστρου, ὁ οἰστρηλατούμενος.

βοτσίου Τσακων.

Κατὰ ΜΔέφνερ Λεξ. 76 ἐκ τοῦ ἀρχ. *οἰστρῶ*. Κατὰ Γ'Αναγνωστόπ. ἐν Byzant. Zeitschr. 25,370 ἡ ἐτυμολογία αὕτη ἀπίθανος.

Καταλαμβάνομαι ὑπὸ οἴστρου, οἰστρηλατοῦμαι, ἐπὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ